

קובץ

האור לחיים

שנה רביעית

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת שמות תשפ"א

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	
18:02	17:29	16:37*	י-ם
17:57	17:25	16:34	ת"א
17:57	17:25	16:33	חיפה
18:01	17:29	16:37	ב"ש

* לזוהרים 40 דק': 16:17

זמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת שמות תשפ"א

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אהריד" - חומש שמות

- 1 ..... הנני בידך לבד
- פניני אור החיים הקדוש:
- 6 ..... קנאה מצמיחה שנאה
- פרשה למעשה:
- 8 ..... הבא להיטהר מסייעין בידו
- 12 ..... דינא דמלכותא דינא
- 13 ..... ריבוי הניסים שארעו במצרים
- 15 ..... בזכות מסירות נפש
- 18 ..... מדוע התקצרו חיי יוסף
- 19 ..... בנות ישראל שמרו על קדושתן וטהרתן
- 20 ..... כל הילדים נולדו בריאים וחזקים
- 21 ..... אם יהודי לא עושה "קידוש" - עושה הגוי "הבדלה"
- שלום בביתך:
- 22 ..... כוחה של מילה טובה

הנני בידך לבד

תשאל אותנו: איך אתה מסתדר? זה לא מובן... ותשובתו תהיה: גם אני בעצמי לא יודע איך זה מסתדר, אבל זה כך. אני לא עושה כלום - הכל כאן נעשה מאיתו יתברך.

יותר מכך, פעמים רבות הוא כלל לא מבין את עצם השאלה, הרי ממילא רק הקב"ה עושה, ויעשה הכל, ומה מקום יש למחשבה, שאדם צריך לפעול משהו כדי להשיג את צרכי מחייתו ובריאותו!?

חסיד אחד הגיע לרבו ובפיו בקשה - רוצה הוא לרכוש את מידת הבטחון בה', ולדעת עד היכן יש לבטוח בו ואיך עושים זאת. אמר לו רבו: "לך

ויאמר אל תקרב הלם של נְעֻלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמָּת קֹדֶשׁ הוּא (שמות ג, ה).

ההוראה שמקבל משה רבנו בבואו אל הסנה היא - "שֶׁל נְעֻלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ".

עליך להסיר את כל ההרגלים ואת כל הטבעים שאתה מכיר ונשען עליהם, ולדעת שקיים רק דבר אחד - ה' יתברך, ואין שום דבר מלבדו.

אין הרגל יותר ואין טבע יותר! מכאן ואילך אתה לא תראה דברים

רגילים, אלא מהלכים מעל לטבע!

אדם שדבוק בשכינה הקדושה חי באופן של "מעל הטבע" את כל חייו.

"באיזה אופן מדגיש

האדם בטחון בה', ויודע

בוודאות מוחלטת שכל

מה שייצטרך לו, הקב"ה

יעשה עבורו, ולא יחסר

לו דבר לעולם?"

לעיתים קורה שאדם חש חשק גדול שיהיה לו משהו מסוים, אך לטובתו לא נותנים לו משמים דבר זה.

מתווך דירות הגיע אל שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, ונימה של טרוניה קלה בדבריו: למרות כל מאמציו אין הוא מצליח בעבודתו. אומנם עסקה פה ועסקה שם מאפשרות לו להביא פרנסה הביתה, אך קשה לו עם המצב הקיים, בו עליו לחשב כל פעם את הוצאותיו, ולדאוג דאגות פרנסה. הוא רוצה להתעשר, ושיהיה לו כל מה שהוא צריך בשפע. לצורך כך בא כעת לרב כדי להתברך. אמר לו רבי חיים: "מי אמר שטוב לך להיות עשיר? בשביל מה לך ברכה כזו? מה אתה כל כך דבוק ברצון הזה?"

אך שום דבר לא הועיל - הוא מתעקש לבקש ברכה לעשירות. לאחרונה היו לו כמה וכמה עסקאות שהוא התחיל, והן היו נראות מבטיחות, אך ברגע האחרון הן נתקעו. הוא זקוק בדחיפות לברכת הרב.

לבסוף אמר רבי חיים: "טוב, מה

לרבי זושא מאניפולי, והוא ילמד אותך בטחון בה' מהו".

קם החסיד ונסע לאניפולי, אל הרה"ק רבי זושא. עונו של רבי זושא היה מפורסם ברבים, אך עם כל זאת ידעו רבים לספר, כי כל חייו הם מערכת ניסים מופלאים, פלאי פלאות, וכי הוא רואה את הקב"ה בכל צעד ושעל שלו.

בא החסיד, נעמד לפניו, ושאל: "אמור לי, רבי, באיזה אופן מרגיש האדם בטחון בה', ויודע בוודאות מוחלטת שכל מה שיצטרך לו, הקב"ה יעשה עבורו, ולא יחסר לו דבר לעולם?"

החזיר לו רבי זושא: "מי שלח אותך אלי? אני איני שייך בזה כלל. עליך ללכת אל אדם שחסר לו משהו, והוא יוכל להסביר לך איך בדיוק בוטחים בה' כשחסר משהו. לי, ברוך ה', לא חסר כלום, ואיני יכול ללמדך דבר".

הוא העני הגדול בכל העיר ואינו מרגיש שום חסרון, ואינו יכול להסביר את פרושה של מידת הבטחון כשחסר משהו.

וטוב לו לקבל, והוא יודע בוודאות שאם הקב"ה לא רוצה לתת לו דבר מה - ודאי אין הדבר לטובתו כלל. בלכתו כך, צמוד לרצון הבורא יתברך, יבין, שכל מעשיו ועניניו כולם לטובה ולברכה.

למשה רבנו היתה טענה לגבי עם ישראל. כאב לו עליהם, ואיכפת היה לו שהם סובלים צרות קשות כל כך. אמר לו הקב"ה: הלא אני נמצא איתם בכל העניינים שלהם. אני בתוכם, "וַיֵּאָרֶד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם" (שמות ג, ח) - אני עצמי יורד אליהם ומציל אותם. בזכות היותי בתוכם הם חיים וקיימים למרות כל הצרות הקשות שלהם. המשגיח הגה"צ רבי שלמה זולבה זצ"ל התבטא פעם לאחר יוזמת שלום שניסה להוביל נשיא אמריקה, שבה התיימר ראש הממשלה כאן להיחשב "עושה שלום" ואמר כך:

הם חושבים שאפשר לעשות שלום עם השכנים שלנו, אבל הרי כל התכלית שלהם היא לגרש את השכינה. הם רוצים להביא את

ביכולתי לעשות? אתה כל כך רוצה... שה' יברך אותך שיהיה לך עושר וכל טוב... ובזאת פטר אותו לשלום. האיש יצא מבית הרב שמח וטוב לב. כעבור יומיים הזדמנה לו עסקה רווחית וגדולה ביותר, לאחר שחתם חוזה ושב הביתה, פגעה בו מכונית באופן נורא כזה, שכמעט כל גופו התרסק, ושמו הגיע אל הרב לתפילה ולבקשת רחמים.

שמע רבי חיים את הסיפור ואמר: "הוא אשר אמרתי, מי אמר שטוב לו להיות עשיר? הנה יש לו עסקה ויש לו עשירות, אבל הוא עצמו מאושפז בבית חולים, וממתינות לו עוד שנים של החלמה ושיקום מכל השברים שבגופו - בגבו, ברגליו ובראשו... הוא עצמו אינו יכול ליהנות מן העושר הזה."

אדם לפעמים מתאוה לקבל דבר מסוים, אך הוא רק מזיק לו. יהודי מאמין צריך ללכת בדיוק לפי רצון הבורא יתברך.

מי שמנהל כך את חייו, הקב"ה מנחה אותו ונותן לו את כל מה שהוא צריך,

לכל מיני הרגלים וטבעים! התנתק מן הכל ניתוק גמור, ותדע שרק ה' הוא האלוקים.

"כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמָּת קִדְשׁ הוּא" - בכל אדמת קודש שתהיה בה קדושה וטהרה, תוכל למצוא את הבורא יתברך.

"רְאֵה רְאִיתִי אֶת עֲנִי עֲמִי... כִּי יִדְעִתִּי אֶת מְכַאֲבָיו" (שם, ז) - אל תחשוב שיש כאן, חס ושלום, התעלמות. לפעמים מדמה אדם שיש רק מידת הדין בלי שום רחמים, אך חלילה לחשוב כך - גם ב"אלוקים" יש שילוב של הוי"ה, גם בתוך מידת הדין אפשר למצוא את ה' יתברך, את מידת החסד והרחמים.

זהו שאומר ה"אור החיים" הקדוש בתחילת פרשת וארא על הפסוק: "וַיִּדְבֹר אֱלֹקִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה'" (ו, ב) - "אני מודיעך כי מידת הדין זו היא משם הוי"ה", גם כשאתה רואה מידת אלוקים תדע לך שזה מידת ה', דהיינו מידת הרחמים.

עם ישראל היו צריכים להישאר במצרים עוד מאה ותשעים שנה,

הערבים, ולחוקק עוד חוקים נגד הדת, התורה ויראת שמים - וכי סבורים אתם שבלי הקב"ה יכול להיות כאן משהו של שלום? האם חושבים אתם שאפשר לקבל משהו טוב בארץ ישראל בלי הקב"ה!?

הדברים אמיתיים, ואומנם מיד לאחר הסכם השלום שנחתם, התחילו כל הפיגועים והרציחות. אלו היו פרות השלום ופרות ההצלחה שלהם... כך קורה כשמנסים להסתדר בלי הקב"ה...

הקב"ה מדבר עם משה רבנו מתוך הסנה - "וַיֵּרָא ה'... וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹקִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה" (שם, ד) - גם ה' וגם אלוקים בתוך הסנה, גם שם הוי"ה שמסמל רחמים, וגם מידת הדין. לעיתים נוהג הקב"ה במידת הדין, אבל גם אז הוא נמצא בתוך הסנה, ויודע בדיוק מה עובר על כל יהודי ויהודי המתייסר בצרותיו.

מתוך הסנה הוא קורא למשה: שֶׁל נְעֻלְיָה מְעַל רְגְלֶיךָ! אל תנעל את עצמך

מידת ה', מידת החסד והרחמים.
זהו שנאמר: "וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ אֲנִי ה'" -
אתה אומנם רואה כאן מידת אלוקים,
אך תדע שיש בזה חסד ורחמים.

את היסוד הזה למד משה רבנו
בפרשה זו. יסוד זה הוא אחד מן
היסודות החשובים באמונתנו - גם
כאשר רואים בחוש מידת אלוקים,
צריך לדעת שאין זו אלא מידת
רחמים.

עדיין לא הגיע זמנם לצאת בכלל, אבל
הם אינם במצב שהם מסוגלים
להישאר שם. מוכרחים לעשות איתם
חסד, וחסד זה הוא להוציאם. אחרת
הם לא ישרדו. הם הגיעו למצב איום
ונורא. בקושי נשאר בהם זיק של
אמונה, ואם ישארו עוד, עלולים הם
להימחק ולהאבד לגמרי.

לפיכך באה מידת הדין, והגבירה את
קושי השיעבוד, כדי שתבוא כבר

קנאה מצמיחה שנאה

החלו לקנות דירות בקהיר
ובאלכסנדריה... והתפשטו בכל
הארץ.

החרדים התפשטו! הגיעו לתל אביב,
לפתח תקווה, בראשון לציון יש
שכונה חרדית! מה אתה אומר?! זה
משהו נורא! נורא ואיום! איזו
התפשטות!

מה עומד מאחורי הדאגה הזאת?
הפחד הזה? החרדה הזאת?

קנאה! קנאה אוכלת!

אבל כל מה שיעשו כדי לעצור את
ה"התפשטות החרדית" - לא יועיל.
כבר עברנו את זה! עם ישראל כבר
עבר גזרות ואיומים שנולדו כתוצאה
מ"וַתְּפִלֵּא הָאָרֶץ אֹתָם", ומה אמר אז
הקב"ה?

"אמרה להם רוח הקודש: אתם
אומרים פן ירבה, ואני אומר כן ירבה
וכן יפרוץ" (מדרש אגדה שמות א, י).

אתה צועק - מה זה כל כך הרבה
ילדים? חמשה עשר ילדים על חשבון
המדינה? מה זה צריך להיות?

וַיָּמַת יוֹסֵף וְכָל אָחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא.
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ... וַתְּפִלֵּא
הָאָרֶץ אֹתָם. וַיִּקָּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם
(שמות א, ו-ה).

כותב ה"אור החיים" הקדוש:

"ואולי כי יכוין הכתוב לומר כי היו
הדרגות בדבר, כי במיתת יוסף ירדו
מגדולתם שהיו מעולים יותר ממצריים
ונעשו שוים להם, ובמיתת האחים ירדו
למטה ממדרגתם שהיו בעיניהם נבזים
אבל לא היו משתעבדים בהם, ובמיתת
כל הדור התחילו להשתעבד באמצעות
קנאתם אשר ראו הפלגת ריבויים של
ישראל שנתמלאת ארץ מצרים בהם".

מסביר ה"אור החיים" הקדוש, כי
במיתת כל הדור ההוא התחילו
המצרים להשתעבד בישראל, וזאת
מחמת "קנאתם, אשר ראו הפלגת
ריבוי עם ישראל שנתמלאת ארץ
מצרים בהם".

במה הקנאה? בהתפתחות הניסית
והבלתי טבעית של עם ישראל. הם

הכל זה מתנת האלוקים", עודדתי אותם.

"מה, גם צער?"

"כן, גם צער".

הם עמדו בניסיון.

לאחר תקופה נולדו להם תאומים! הייתי סנדק ומוהל לשניהם.

מה קרה? התמונה היתה מעוותת, הרגל השלישית היתה שייכת לתינוק הנוסף...

ברוך ה', הם התחזקו מאוד בעקבות הסיפור הזה, וחזרו בתשובה.

לא היה זה מקרה בודד. שוב ושוב הרופאים מופתעים לגלות שנולדו ילדים בריאים ושלמים, ילדים שהם עצמם גזרו עליהם מיתה.

בין אם הניסיון הוא רק בפחד ובדאגה, ובין אם אכן יש בעיה הדורשת התמודדות, תמיד עלינו לזכור: "טוב להדות לה'... להגיד בפקר חסדך, וְאִמּוֹנָתְךָ פְּלִילוֹת" (תהלים צב, ב-ג). אם היתה לך אמונה בזמן הלילה, בזמן הצער, תוכל להגיד בבוקר - "חסדך".

אתה אומר פן ירבה, ואני אומר כן ירבה.

לפעמים מנסים לגזור מוות על תינוקות שעדיין לא נולדו. "התינוק הזה יהיה פגוע, לא כדאי שיוולד".

אבל אין שום התר! שום התר בעולם! ומה יהיה? מה שהקב"ה רוצה, זה מה שיהיה.

כבר ראיתי אינספור מקרים של אנשים שאמרו להם דברים כאלה, ונולד פרח של ילד.

התקשרה אלי אישה מרמלה, בוכה ומבוהלת כולה - הרופאים אומרים שיש לתינוק שלוש רגלים!

הם לא דתיים כל כך, אבל בכל זאת, רוצים לשאול לפני שעושים צעד כזה, ליטול חיים של ממש... מבקשים שאברך אותם.

אמרתי להם: אתם תעשו מה שהתורה אומרת, ויהיה לכם טוב בעזרת ה'.

אין להם כח. הם מרגישים שלא יוכלו להתמודד עם ניסיון כזה.

"קבלו באהבה את מה שה' נותן לכם.

הבא להיטהר מסייעין בידו

אלא, שבתיה בת פרעה ידעה את הסוד: הן אמת שקשה להגיע לתיבה באופן טבעי, אך היא הבינה שבתיה הזו טמונה הצלה מסוימת, ועליה לדאוג להצלתה. היא עשתה, אפוא, את ההשתדלות המרבית מבחינתה, ואמרה לקב"ה: "ריבנו של עולם, אני מושיטה את ידי, עד כאן מגיעה ידי ולא יותר. מעבר לכך - אין בכוחי לעשות!" כעין מה שמצינו בבדיקת חמץ ש"זה בודק עד מקום שידו מגעת, וזה בודק עד מקום שידו מגעת, והשאר מבטלו בליבו" (פסחים ח ע"א, ונפסק בשלחן ערוך סימן תלג ס"ז).

באותו רגע שהושיטה ידה, הקב"ה שרבב את ידה אמות הרבה עד שהגיעה אל התיבה!

ולא זו בלבד, אלא נאמר: "וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נֶעַר בְּכֶה", ואמרו חז"ל (סוטה שם): "אֶת" לרבות את השכינה שהיתה שרויה עימו. לפני רגע עוד היתה בתיה גויה, בתו של

וַתִּרְדַּ בַּת פְּרַעֲהָ לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר וַנְּעַרְתִּיהָ הַלְכַת עַל יַד הַיָּאֵר וַתִּרְאֵ אֶת הַתִּבָּה בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת אֶמְתָּהּ וַתִּקְחָהּ (שמות ב, ה).

חז"ל (סוטה יב ע"ב) אמרו, שכאשר ירדה בתיה בת פרעה ליאור לרחוץ מגלולי בית אביה ולהתגייר, היא ראתה את התיבה שבה היה מונח משה רבנו, כמו שנאמר: "וַתִּשְׁלַח אֶת אֶמְתָּהּ וַתִּקְחָהּ". מפרש רש"י: "את אמתה - את ידה, שנשתרבבה אמתה [ידה] אמות הרבה".

יש להתבונן בדבר: התיבה היתה רחוקה ממנה מרחק רב, יש אומרים עשרים אמה ויש אומרים ארבעים אמה [עשרה מטר או עשרים מטר לערך], באופן טבעי היא לא היתה יכולה בשום אופן להגיע לתיבה, ובכל זאת שלחה את ידה לתיבה. הייתכן? הרי בתיה בת פרעה היתה פקחית גדולה, המוכנה ללכת עם האמת שלה בכל מחיר, ואם כן כיצד הושיטה ידה לתיבה שהיתה כה רחוקה ממנה?

ולכן ה' יתברך עזר לה ושרבב את ידה,
כדי שתוכל להציל את משה רבנו,
מושיעם של ישראל.

במציאות של ימינו זוכים אנו לראות
דבר זה מקרוב. רבים מאחינו שהיו
רחוקים מרחקים עצומים משמירת
תורה ומצוות, "הִרְחַק כְּמִטְחָיו קִשְׁתִּי"
(בראשית כא, טז), כאשר דיברו איתם
בנושא התשובה וקרבת ה', תורתנו
ויהדותנו - הם החלו לבעור באש של
קדושה וקיבלו עליהם שמירת תורה
ומצוות בשלמות.

כששואלים אותם כיצד התקרבו
ליהדות בתקופה כה קצרה, הם
משיבים ואומרים בתמיהה: "מה זאת
אומרת איך? תשאל אותי איך הייתי
קודם לכן, איך הייתי מסוגל להיות
רחוק מכל יהודי ואמיתות תורתך,
מהתורה הקדושה שנתן לנו ה'
יתברך!".

הדבר מזכיר את נוסח הברכה שאנו
אומרים בתפילת שמונה עשרה: "את
צמח דוד עבדך מהרה תצמיח...
מצמיח קרן ישועה". מדוע אומרים

פרעה - רוצח ישראל, ומיד כשירדה
למבול ראתה את השכינה למולה!
ללמדנו, שכאשר יהודי מתחיל
ומשתדל בכל יכולתו - הקב"ה עוזרו,
וכבר, תוך רגע, זוכה הוא לראות את
השכינה הקדושה!

אדם שמתחיל להתקרב בכל ליבו
ונשמתו אל מבועי התורה והיראה,
מסייע לו הקב"ה לאורך כל הדרך
ומזכהו בדברים גדולים, שאחרים
אינם יכולים לזכות בהם.

רבותינו (יומא לח ע"ב) דורשים על
הפסוק: "אִם לִלְצִים הוּא יִלְיִן וְלַעֲנָוִים
יִתֵּן חַן" (משלי ג, לד): "בא לטמא -
פותחין לו, בא לטהר - מסיעין אותו".
אם אדם בא להיטהר - הקב"ה מסייע
בידו, עוזר לו, ואם בא להיטמא -
הקב"ה רק "פותח לו", לא מסייע.
כביכול אומר לו: תעשה מה שתרצה,
הבחירה בידך. "רְאֵה נִתְּתִי לְפִנְיֶךָ הַיּוֹם
אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמְּנוֹת וְאֶת
הָרָע... וּבְחַרְתָּ בְּחַיִּים" (דברים ל, טו-טז).
בתיה בת פרעה באה להיטהר, היא
רצתה להציל את מושיען של ישראל,

והוסיפה לומר שהיא אוהבת את הדת ומאמינה במציאות ה' בעולם. הוריה היו מתנגדים בחריפות לדרך הזו של בתם, ואמרו לה שכשתגדל תעשה כרצונה, אך כעת תצית להם, ותעשה כמעשיהם.

באחת משבתות השנה ביקש האב מבתו שתצטרף עימו לנסיעה ברכב, אך הבת עמדה בתוקף ובעוז, והתנגדה לחלל את השבת. "קיבלתי על עצמי להיות יהודיה אמיתית, שומרת תורה ומצוות, ולכן לא אסע בשבת", אמרה. האב לא השתכנע ואילצה בכוח להיכנס לרכב. אמרה לו הבת: "הפעם אסע איתך, אך דע לך אבי היקר שאם תאלצני שוב לנסוע בשבת, תהיה זו נסיעתי האחרונה עלי אדמות, כי מוכנה אני להקריב את חיי למען שמירת השבת!".

האב היה נבוך מאוד, השתומם ממסירות נפשה של בתו, והניחה לעשות כרצונה. באותה שנה, בבית הספר בה למדה הנערה, עמדה המורה והרצתה על חג המולד במשך שלושה ימים רצופים,

"קרן" ישועה ולא אומרים "מצמיח ישועה", הרי אנו רוצים ישועה שלמה? אלא, שכאשר קורנת וחודרת הקרן הזו - כבר יודעים מהי הישועה. על ידי התשובה יש את האור, עימו ניתן להגיע אל הגאולה.

כאשר קרן האור נזרקת לעמק הבכא והאדם נצמד לקרן הזו - הוא מצליח לצאת לחוף מבטחים, כפי שעשו זאת בעלי התשובה היקרים שהגיעו עד הלום, כמותם יש אלפים ב"ה.

בעניין זה אספר מעשה שהיה:

לאחד מרבני הישיבה היו בעבר שכנים חילונים שהבעל היה במאי טלוויזיה מפורסם והאשה עיתונאית בכירה, שבקושי היתה נמצאת בביתה. רוב הזמן הסתובבה ברחבי העולם - פעם בארצות הברית, פעם בקנדה ופעם באנגליה.

בתם בת הארבע עשרה של הבמאי והעיתונאית, היתה נכנסת לביתו של הרב בתדירות ושואלת שאלות ביהדות, איך מברכים ומה מברכים על כל דבר, ומבקשת סידור תפילה.

המקור לחג ומנהגיו, כששאר השיעורים נדחקים הצידה. ביום השלישי פקעה סבלנותה של הנערה והיא קמה ואמרה:

"מורתי הנכבדת, לפני כחודשיים חגג העם היהודי את ראש השנה ויום הכפורים, ולא שמענו שדיברת על כך יותר ממחצית השעה, ואילו על הנצרות את עומדת ומספרת כבר שלושה ימים, על מנהגיהם השונים וכדומה, האם אנו יהודים או נוצרים?!"

המורה נזפה בה ואמרה "הסתלקי מפה, את מפריעה לכולם, אל תטיפי לי מוסר על מיסיונריות..."

הבת לא נבהלה, ויצאה מהכיתה בראש מורם, עם חיוך על הפנים, לנוכח עיניהם המשתאות של המורה

וחברותיה לספסל הלימודים. מהנתן לה כוח לעמוד כך מול המורה? הלחץ הרב שהופעל עליה, הן מצד הוריה והן מצד מוריה, העלה אותה יותר ויותר, ונתן בה את הכח להמשיך לדבוק באמת שלה, והתקיים בה הפסוק: "וְכַאֲשֶׁר יֵעָנֶה אֹתוֹ יְיָ יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ" (שמות א, יב).

דבר זה עורר תמיהות אצל שאר התלמידים והתלמידות, והחלו להתעניין ולהסתקרן על נושאי היהדות המוסתרים מהם, ורבים מהם שבו בתשובה שלמה.

ללמדך שהבא להיטהר מסייעין בידו, וכאשר יהודי מצידו עושה את ההשתדלות להתקרב לבוראו, הקב"ה מסייעו, "כי ימינך פשוטה לקבל שבים".

דינא דמלכותא דינא

על פי הפשט הן אמרו שהעבריות הן כמו חיה, שלא צריכה מילדת שתילד אותה, אלא יולדת בשדה בכוחות עצמה. כמוה יולדות העבריות לבד, ואינן זקוקות לשרותי מילדת.

אולם עומק נוסף היה רמוז בתשובתן - "וּתְאִמְרַן הַמְיָלְדֹת אֶל פְּרָעָה": אתה אומר שדינא דמלכותא דינא, אך זה לא נכון. הכלל הזה תקף אך ורק כשהמלך משוה את כל האזרחים שלו. כשיש שויון זכויות בין כל האזרחים, חייבים כולם לכבד את חוקי המדינה ולקבל אותם על עצמם. אבל אם המלך מפלה בין גזע לגזע, ההלכה היא שלא שייך הכלל הזה, ואין דינא דמלכותא דינא.

לפיכך, איננו חייבות לשמוע בקולך, שהרי "לא כְּנָשִׁים הַמְצַרִּית הָעֵבְרִית" - אתה מפלה בין הנשים המצריות לעבריות. לעבריות אתה אומר שכל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, ולמצריות לא גזרת כך.

כל עוד עושה המדינה עצמה הפליה

וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵינוּ מִלֶּדֶת מְצָרִים (שמות א, יז).

הציווי המפורש מאת פרעה אינו מפחיד את המילדות. וּתְאִמְרַן הַמְיָלְדֹת אֶת הָאֱלֹקִים" - היתה בהן יראת שמים, וכיון שכך - "וּתְחַיֶּינָן אֶת הַיְלָדִים".

רבותינו מסבירים שהיה כאן דבר נורא - מלך אדיר השולט בכיפה, עומד מול שתי יהודיות קטנות, שפרה ופועה.

הוא שואל אותן: מדוע עשיתן את הדבר הזה? איך לא שמעתן בקולי, ותחינה את הילדים? מה זה? הרי "דינא דמלכותא דינא" (נדרים כח ע"א) -

אתן צריכות לקבל עליכן את דין המלכות, כמו כל יהודי שנמצא תחת מלכות הגויים, שצריך לקבל עליו את עול המלכות. נתתי הוראה - ואתן חייבות לקיים אותה!

ענו לו המילדות: "לא כְּנָשִׁים הַמְצַרִּית הָעֵבְרִית פִּי חַיֹּת הִנֵּה, בְּטָרֶם תְּבֹא אֲלֵהֶן הַמְיָלְדֹת וַיְלָדוּ" (א, ט).

מה כוונתן בתשובה זו?

שייך הדין הזה!

והנה, מה ארע בהמשך?

התורה מספרת: "וַיֵּצֵא פַרְעֹה לְכָל עַמּוֹ
לְאֹמֶר כָּל הַבְּנֵי הַיְלֹוד הַיִּזְרָה תִּשְׁלַיְכֶהוּ
וְכָל הַבֵּת תִּתְחַיֵּן" (שמות א, כב). הסוף היה
שכבר חל הדין של דינא דמלכותא
דינא, משום שגם על המצריות נגזר
שהן צריכות לזרוק את ילדיהן והיתה
השוואה בין כל המגזרים.

בין האוניברסיטה לבין הישיבות - לא
שייך שהעושים כך יתבעו שנקבל את
החוק, וינפנו בהלכה ש"דינא
דמלכותא דינא". הכלל הזה שייך רק
כשיש שוויון. כשיתנו את אותם סכומי
כסף שנותנים לאוניברסיטאות גם
למוסדות התורה - לישיבות, לתלמודי
תורה ולבתי ספר חרדיים - יהיה מקום
לתבוע דברים מכח "דינא דמלכותא
דינא", אבל כל עוד יש הפליות, לא

ריבוי הניסים שארעו במצרים

'אם הבנים שמחה"'

בת כמה היתה יוכבד באותה תקופה?
בת מאה ושלושים שנה, ומיד "וַתַּהַר
הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן" (ב, ב).
יש לתמוה, הרי שרה אמנו היתה בת
תשעים שנה, וכבר צחקה בקרבה
ואמרה: "הבת תשעים שנה תלד?"

וַיֵּלֶד אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת פֶּת לְוִי

(שמות ב, א).

רבותינו (סוטה יב ע"א) אומרים: "מהו
לשון 'ויקח' - אלא, שעשה בה
מעשה לקוחין [קדושין] חדש.
'הושיבה באפריון ואהרן ומרים
מרקדין לפניו, ומלאכי השרת אמרו:

באכסניה ביחד, והתחילו כל אחד לדבר על אומנותו.

שאל עני אחד את חברו: "היכן היית? כמה נתנו לך?"

"הייתי במקומות אלו ואלו", ענה השני, "ותודה לא-ל העניקו לי סכומים הגונים".

"אתה יודע", המשיך הלה בקול ממתיק סוד, "יש יהודי אחד, נדיב לב גדול, הוא נתן לי בבת אחת חמישים שקלים!"

"אפשר לחשוב...", הגיב הראשון בזלזול, "אני הייתי אצל נדיב לב אחר והוא נתן לי עשרה שקלים!"

"אינני מבין אותך", תמה השני. "אני אומר לך שהנדיב ההוא נתן לי חמישים שקלים, ולך נתן הלה עשרה שקלים, ואתה אומר עליו שהוא נדיב לב גדול מאוד?!"

ענה לו הראשון: "מה שההוא נתן לך את חמישים השקלים, היה זה בפורים, וגם אם היה נתן לך חמש מאות שקלים זה לא היה משמעותי, כיון שבפורים כל הפושט יד נותנים לו, וכל אחד ואחד נותן בשמחה ובטוב לבב,

(בראשית ז', יז), והנה יוכבד יולדת בגיל מאה ושלושים שנה, והתורה כלל לא מספרת על הנס הזה בפומבי, רק רומזת: "וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי", מלמדת שנהפכה להיות כמו בת שיכולה ללדת. מדוע אומרת זאת התורה רק ברמז? מדוע אינה נותנת למאורע זה משמעות גדולה יותר?

אלא, רבותינו אומרים שכל אישה יהודיה במצרים היתה יולדת שישה בכרס אחת - בפעם אחת. עוד שנה עברה ועוד שישה ילדים. בנוסף, על אף שנולדו שישיות, כל הנולדים היו גיבורים וחסונים. כך שבעצם כל עניין הפריה ורבייה שהיתה לישראל במצרים היה באופן ניסי, מעל לדרך הטבע.

ומאחר שהניסים בנושא זה של הילודה בעם ישראל במצרים היו מרובים, הסתפקה התורה בכך שרמזה על הנס שנעשה ליוכבד ולא עשתה מכך פרסום גדול.

המגיד מדובנא זצ"ל המשיל על כך משל נפלא:

שני עניים היו הולכים ממקום למקום ומקבצים נדבות. לילה אחד לנו

רוב, אחרי גיל חמישים אישה אינה יכולה עוד להביא ילדים לעולם, ואילו שרה בגיל תשעים ילדה בן, זה פלא. אבל ליוכבד נולד משה רבנו בזמן שאצל כולם התרחשו ניסים בעניין זה של פריה ורביה, ולכן לא ראתה התורה צורך להזכיר במפורש את הנס של יוכבד שילדה בגיל מאה ושלושים שנה.

אבל הנדיב שאני מדבר עליו נתן לי עשרה שקלים בתשעה באב, בזמן שכולם יושבים על הארץ ובוכים, ואף אחד לא מכניס את ידו לכיסו להוציא אפילו פרוטה, ואותו עשיר על המקום נתן לי עשרה שקלים - זה נדיב לב!". הנמשל: שרה אמנו ילדה את יצחק בזמן שהוא כמו תשעה באב, בגיל שבו אף אישה אינה יולדת בו. על פי

בזכות מסירות נפש

לגאולה!?!... איך הגיעה לכך? - מכוח האמונה שלה! ללמדנו, על כוחה של אמונה - "וְצַדִּיק בְּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה" (חבקוק ב, ד).

מרים הנביאה באה לפני אביה וטוענת לפניו: אבא, גזרתך קשה משל פרעה! אבא, סלח לי, אבל פרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה גזר על הזכרים ועל הנקבות. פרעה גזר להשליך ליאור,

וַיִּלְךָ אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת פֶּת לְוִי (שמות ב, א).

וַיִּלְךָ - "שהלך בעצת בתו שאמרה לו גזרתך קשה משל פרעה, אם פרעה גזר על הזכרים, ואתה גם כן על הנקבות" (רש"י שם).

ילדה אחת קטנה, בת שש שנים בלבד, הצילה את כולנו - ממצרים עד היום! בלעדיה, מי יודע אם היינו זוכים

מרים היתה הולכת עם אמה יוכבד להציל תינוקות יהודים מגזרת פרעה. - "אמא, אנחנו חייבות לעשות חסד עם עם ישראל!".

- "אבל פרעה גזר"...

- "לא מענין אותי שום דבר! שיעשה מה שהוא רוצה"...

- "ותחיין את הילדים!"

- "יהרגו אותן על זה? שיהרגו! אין לכך שום חשיבות! מסירות נפש של ממש".

הן נטלו על עצמן את התפקיד הגורלי הזה, כאשר ראו שגזרת פרעה עלולה לצאת לפועל, ועם ישראל עצמם יבחרו שלא להוליד ילדים. על שם מעשיהן כינו שפרה ופועה - שפרה על שמשפרת את הוולד, ופועה - "שהיתה מפיעה את התינוק כשהיו אומרים מת" (שמות רבה א, יג). פועה, הלא היא מרים, והיתה עושה לתינוקות הנשמה מלאכותית, מפיתה רוח חיים בנקביו ומנשימה אותו.

אומר לה הקב"ה: בואי קטנטונת, את מוסרת את נפשך, את יודעת למסור נפש... בואי ואתן לך את הכל, ותזכי

והנפלים הללו נופלים בים, אבל אחר כך יקומו לתחיית המתים, ואילו אתה גזרת גם בעולם הבא שלא יקומו, משום שהם לא יהיו בכלל. פרעה רשע, גזרתו ספק מתקיימת וספק אינה מתקיימת, ואתה צדיק, וגזרתך מתקיימת (ילקוט שמעוני שמות ב, רמז קסה).

ועוד הוסיפה ואמרה: אני מנבאה, שמן הבית שלנו תצא הישועה לכלל ישראל!

מי היה אביה של מרים הנביאה? - עמרם שהיה גדול הדור.

האם יתכן שגדול הדור אינו יודע מה לעשות? וכי יעלה על הדעת שגדול הדור טעה, וילדה קטנה בת שש שנים צריכה לכוון אותו?

תאמרו, מי יודע מה למדה הילדה הקטנה הזו? מן הסתם היא גמרה את כל הזוהר הקדוש, ועשתה תיקונים וצומות... יתכן שכן, אבל לא זה היה הכוח שלה. היא שאבה את כוחה מדבר אחר - ממסירות נפש.

מרים היתה מוכנה שיהרגו אותה, ובלבד שתעשה חסד עם כלל ישראל! היא מסרה נפשה עבורם!

להיות נביאה של עם ישראל.

נבואה אינה סתם מתנה. זוהי דרגה רוחנית שאדם צריך להכין את עצמו לקבלתה. ב"מסילת ישרים" מפורטת דרך ארוכה עד שמגיעים אליה: זהירות, זריזות, נקיות, פרישות, חסידות, ענוה, יראת חטא ועוד... ללמדנו שלא מדובר בדבר שפשוט להגיע אליו.

מרים קפצה את כל השלבים הללו, והגיעה מיד אל הנבואה. בכוח מה? - בכוח מסירות הנפש שלה עבור כלל ישראל.

כשאדם מוסר נפש, הוא זוכה להגיע לדברים שקשה ביותר להשיג אותם באופן הטבעי. מידה כנגד מידה - הוא עושה דברים בניגוד לטבע שלו, ומצליח להתרומם מעל רגשותיו הטבעיים, וכנגד זה מן השמים מזכים אותו בדברים שהם מעל לטבע.

יוסף הצדיק עשה מעשה של מסירות נפש ואמר לאביו "הנני", כאשר שלח אותו לראות בשלום אחיו הרועים

בשכם, אף על פי שידע כי אחיו עלולים להזיק לו. בזכות מסירות נפשו הציל אותו הקב"ה, והעמידו להיות הצדיק של עם ישראל.

יוכבד ומרים שעשו מעשה של מסירות נפש, זכו שיצאו מהן מלכים, כהנים ולוים, שנאמר: "וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתָיִם" (א, כא), אלו הם בתי כהנה, לויה ומלכות. יכולות היו לומר - למה נתעסק בדברים הללו? לשם מה עלינו להכניס את ראשנו אל תוך הסכנה? אך מאחר שידעו שכלל ישראל זקוק לכך, מסרו את נפשן עבור דבר זה.

גם משה רבנו מסר את נפשו עבור כלל ישראל - הוא קם ויוצא מארמון המלך אל אחיו. ביום הראשון הוא רואה איש מצרי מכה איש עברי, הורג את המצרי וטומן אותו בחול.

מה אתה עושה? אתה יודע שעלולים להרוג אותך? אתה יודע שאם יתפסו אותך הורג בן אדם דינך נחרץ? למה אתה עושה את זה? האם קיבלת הוראה מאת הקב"ה לעשות את זה? לא היתה לו שום הוראה, אך משה רבנו הוא איש של מסירות נפש. הוא

ומרים הנביאה זכתה למדרגה גבוהה בזכות מסירות נפש - ללמדנו, שגם אנו, כשנמסור את נפשנו עבור כלל ישראל, ונעשה דברים בניגוד לטבע שלנו, נוכל לזכות במדרגות על טבעיות, וזוהי עבודת חיינו.

רואה שמציקים לעם ישראל, ואינו יכול להישאר שווה נפש. ואומנם, בעקבות מעשה זה הוא נאלץ לברוח ממצרים.
יוסף הצדיק זכה בזכות מסירות נפש. משה, מושיען של ישראל, זכה להגיע למדרגתו בזכות מסירות הנפש שלו,

מדוע התקצרו חיי יוסף

הדבר תמוה, שכן מפורש בפסוקים שאחי יוסף אמרו רק חמש פעמים "עֲבָדָה אֲבִינוּ", ולא עשר, אם כן מה הן אותן עשר פעמים שמציין המדרש? אלא, שיוסף הבין את השפה שבה דיברו אחיו, ורק כלפי חוץ נעזר במליץ שתרגם לו למצרית. יוצא אפוא שהוא שמע פעמיים כל דבר - פעם במצרית ופעם בעברית, לכן נחשבות לו חמש האמירות של אחיו כעשר פעמים, וכנגד זה התקצרו עשר שנים מחייו. טעם נוסף למותו המוקדם של יוסף,

וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל אָחָיו (שמות א, 10).
ימיו של יוסף התקצרו. היה עליו לחיות מאה ועשרים שנה, אך הוא מת בגיל מאה ועשר שנים.
מפני מה נענש כך?
מובא בפרקי דרבי אליעזר (פרק לח):
"עשרה פעמים אמרו בני יעקב ליוסף: "עֲבָדָה אֲבִינוּ", ושמע יוסף ושתק, ושתיקה כהודאה... לפיכך נתקצרו מחייו עשר שנים". כיון ששמע יוסף זלזול באביו ולא מחה, נתקצרו עשר שנים משנותיו.

חכם בן ציון, חכם יהודה צדקה - שכן הרבנות אינה מיטיבה עם בעליה. אומנם, במשך השנים התפשט הכינוי המקובל "רב" גם בקרב עדות המזרח, עד שהיום כשתאמר "חכם" ישאלו אותך: חכם במה? בפילוסופיה? ולכן נקראים כולם בשם "רב".

יחסית לשאר אחיו, הוא התפקיד שהיה לו, כמו שאמרו חז"ל: "אוי לה לרבנות שמקברת את בעליה" (פסחים פז ע"ב). יוסף שנהג בנשיאות וברבנות נפטר לפני אחיו.

יש אומרים על כך במליצה, שלפיכך לא נהגו הספרדים לכנות את הרב בכינוי "רב" אלא "חכם" - חכם עובדיה,

בנות ישראל שמרו על קדושתן וטהרתן

העבריות בררה, אלא להינשא לגברים מצריים, ולאבד בכך את הטהרה ואת הקדושה המיוחדת שבת ישראל נחנה בה. זאת ועוד: הילדים, שיולדו להן, יחיו כמצרים לכל דבר, כאביהם. פרעה זמם להרוס את כל ההמשכיות של עם ישראל! בת ישראל שנשאת למצרי, נפסלת מקדושתה, בניה פגומים! הם אינם יכולים להיות לא

אם בן הוא וְהַמֵּתֵן אֹתוֹ וְאִם בַּת הוּא וְחָתָה (שמות א, טז).

שתי גזרות גזר פרעה הרשע: הראשונה - "אם בן הוא וְהַמֵּתֵן אֹתוֹ", והשנייה - "וְאִם בַּת הוּא וְחָתָה", והגזרה השנייה היתה קשה מן הראשונה! תוכניתו של פרעה היתה, שאם כל הבנים הזכרים ימותו, לא תותר לבנות

ידע שהייחוס נפגם רק כאשר בת ישראל מביעה את הסכמתה להינשא למצרי, ולא כאשר היא נשאת לו בעל כורחה, ולכן ציוה לשדל ולפתות את הנשים העבריות באמצעים חומריים, ולהבטיח להן את כל טוב ארץ מצרים. אך כל הנסיונות לפתות את בנות ישראל נתקלו בסירוב מוחלט וחד משמעי. ובכך הצילו הנשים את המשכיותו של עם ישראל לדורי דורות.

כהנים, לא לויים ולא מלכים. כל הייחוס המיוחד שיש לעם ישראל - נפגם!

אבל, בחסדי השם, תכניתו לא יצאה אל הפועל. בנות ישראל שמרו על קדושתן וטהרתן. הוא אשר אמרו חז"ל (סוטה יא ע"ב): "בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור - נגאלו ישראל ממצרים". הן הסכימו להישאר גלמודות כל ימי חייהן, ובלבד שלא להינשא למצרי! פרעה אף היה "בקי בהלכה" ... הוא

כל הילדים נולדו בריאים וחזקים

רבות בלדת שלישיות ורביעיות, מתים חלק מהעוברים לפני הלידה, במהלך הלידה או זמן קצר אחריה, אבל כאן - כל העוברים יצאו בריאים ושלמים, אפילו אם היו יולדות שישה בכרס אחת!

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצְמוּ
בְּמֵאֵד מְאֹד (שמות א, ז).
מה הכוונה "וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמֵאֵד
מְאֹד"?
פרש ה"אבן עזרא": "וירבו - שלא היו
מתים כדרך עם רב". כלומר, פעמים

על האוכל שקיבלו מאמם, ומחמת מזונם הלוקה בחסר, יוצאים שניהם חלושים. במצרים לא כך היה, אלא התינוקות שנולדו היו בעלי כח עצום "מאוד מאוד", לא היה שייך שיהיו חזקים יותר!

ולא עוד - מוסיף ה"אבן עזרא" ואומר - ש"ויעצמו - היו בעלי עצם תקיפין. ומילת 'במאוד מאוד', שלא היו יכולין להיות חזקים יותר".
כשנולדים תאומים, בהרבה מן המקרים הם חלושים וחולניים, כי בהיותם בבטן אמם רבו אחד עם השני

אם יהודי לא עושה "קידוש" - עושה הגוי "הבדלה"

כלפיהם, והדבר גורם להם ליצור חוקים שונים ומשונים על מנת לבודד את היהודים ולהתרחק מהם, כאותה אמרה ידועה: אם היהודי לא עושה "קידוש", הינו שמקדש ומפריש עצמו מן הגויים - הגוי עושה "הבדלה", מחוקק חוקים שנועדו להרחיק ולהבדיל את היהודים משכניהם הגויים.

וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם (שמות א, ז).
נפילתם של עם ישראל החלה בזה שהארץ התמלאה מהם, כלומר: בתי התיאטראות והאצטדיונים המצריים החלו להתמלא ביהודים (ילקוט שמעוני שמות רמז קסב).

דבר זה גרם שהמצרים קצו בהם, שכן כלל קבוע הוא - ככל שהיהודים חותרים לחדור לעולם התרבות של הגויים, כך מתגברת יותר שנאת הגויים

נוחה של מילה טובה

אותה? סובלת את צער גידול הבנים, קושי הלידות וכל מה שלפניהן... לכל הפחות יבוא בעלה, ויעודד את רוחה במילים טובות!

כמה משתוקק אדם להקים בית בישראל! כמה תפילות, זעקות ומסירות נפש הוא עושה לשם כך!

מצער לראות שישנם אנשים שמתאמצים במסירות נפש עילאית לזכות להקים בית, אבל כשכבר הוקם לא רק שאינם ממשיכים להתמסר עבורו, אלא שבמעשיהם ובדיבורם פועלים להחריבו, כשאינם מבינים לרוחה של האישה שלצידם.

אין ספק שלאישה ישנה רגישות מיוחדת, וכבר אמרה הגמרא (שבת סב ע"א) כי נשים הן "עם בפני עצמן".

אף אחד אינו אוהב שצועקים עליו, אבל לאיש איכפת פחות מאשר לאישה. יש לה עדינות מיוחדת. איש נברא מן העפר, ואישה נבראה מבשר

צריך להתאמץ בכדי לבנות שלום בית. יש כאלו שבאים לביתם, אוכלים מה שהכינו להם, ובמקום לומר תודה, פותחים את פיהם ומעירים הערות. יש להם 'קובץ הערות' מיוחד משלהם.

מדוע אינם חושבים שגם אישה צריכה לקבל מילה טובה!?

יש כאלו שמפחדים לשבח את האישה, שלא תרגיש יותר מדי טוב, ולא תעלה להם על הראש. ואינם מבינים שאם ימנעו ממנה את המגיע לה, הדבר יעלה להם ביוקר.

אנשים חושבים שכדאי לדבר גלויות על כל דבר, אבל זה לא תמיד נכון. יש פעמים בהם ראוי לכסות, ולא מוכרחים להעיר ולתקן כל דבר.

צריך לחשוב קצת עליה. כשלאיש יש מועקה בלב, הוא 'מתפרק' על הרשב"א והמהר"ם שיף, שש ושמה על קצות וש"ך ועוד פוסקים... והיא, מסכנה, מה יש לה בבית? מה ישמח

קשים מנשוא. כשסיים אחד החיילים הצעירים את ליווי הארונות לבית העלמין, הוא נשבר והחל להתייפח בבכי היסטרי.

הוא נבהל והתבייש מעצמו - חייל בוכה? דמעות הן הרי עסק לנשים בלבד... אבל הדמעות לא שאלו אף אחד. הוא התרחק במהירות מהמקום ומצא לו פינה אחת נסתרת להתפרק בה לגמרי.

היה זה בחודש אייר, אך למרות הקיץ החלו לטפטף משמים טיפות של גשם. הוא עמד כך דקות ארוכות ובכה. נותן לגשם לשטוף אותו.

פתאום הרגיש יד רכה על גבו וליטוף על כתפיו. הרים את עיניו. מי הוא זה שבא לכאן? להפתעתו גילה את מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל. רק כמה חודשים קודם לכן הוא התמנה לראשון לציון, רב ראשי לישראל, ומתוקף תפקידו היה עליו להגיע לאותה הלוויה.

החייל ראה את הגלימה ונבהל. אבל מרן התבונן בו ואמר: "לא רק

ודם. ממילא יש לה רגישות הרבה יותר גבוהה. היא מרגישה כל תזוזה וכל פסיק. בעלה אומר לה מילה אחת, וכבר היא יושבת ומתייפחת שעות... מה שלא היה קורה לו לעולם, גם אם היתה אומרת אלף מילים. עליו להפנים את הדברים ולהתנהג בהתאם.

צריכה להיות לנו רגישות לזולת. רגישות כזו המאפשרת לרדת לפרטי פרטים ולהבין את מהלכי הנפש שלו. אתן כאן דוגמא אחת לרגישות כזו - בשנת תשל"ד, ארע אסון ביישוב 'מעלות'. מחבלים השתלטו על בית ספר, ולא נותרה ברירה אחרת אלא לחדור פנימה. התפתח קרב שתוצאותיו היו קשות מאוד - עשרים ושנים מן התלמידים שנלקחו כבני ערובה נרצחו, בנוסף נהרג גם חייל צה"ל, ועשרות נפצעו.

לאחר הפיגוע הקשה הגיעו למקום קציני דת של צה"ל לטיפול בגופות, ולהכנתן לקראת קבורה. המחזות היו

עמד וצילם הנכד מכל זווית אפשרית,
וסבו אינו מרגיש בכלום!

רק לאחר שקם לפתע מרן ממקומו
לקחת ספר, הבחין בנכד העומד שם!
הוא חזר עם הצילומים לחבריו ואמר
להם: "ביקשתם לדעת מי זה סבא
שלי? הנה בואו ותראו אותו. תגידו לי
אם יש דבר כזה בכל העולם כולו...
פלאשים מכל כיוון לעברו - והוא לא
מרגיש כלום".

והנה, אדם כזה שאין לו בעולמו אלא
תורה, וכל כולו אך ורק תורה, מצליח
להרגיש את הזולת, לראות את כאבו,
ולעמוד בדיוק על הנקודה העמוקה
והפנימית שבנפשו!

פלאי פלאים!

אתה בוכה. כולם בוכים. אפילו
השמים בוכים. הנה, תראה..."

ברגישותו הצליח לרדת לתחושותיו
של החייל ולהבין כי הוא מתבייש
בבכיו, ובכך שאינו יכול להחזיק מעמד
מול האסון.

כששמעתי את הסיפור נדהמתי
מעוצמת הרגישות של מרן!

אחד מנכדיו סיפר, כי חבריו בישיבה
היו שואלים אותו תמיד: למה סבא
שלך נחשב כגדול העולם? הרי יש
עוד גדולים ועוד פוסקים. מה כל כך
מיוחד בו?

הוא לא ידע מה לענות, אבל לבסוף
צץ רעיון במוחו. נטל מצלמה ונכנס
לבית סבו. מרן היה רכון על ספריו
ושקוע בלימוד. במשך ארבעים דקות

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמהה סוליקה

לרפואת: רמי בן חיה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ורחאם הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,
התינוקת נטע בת ג'וזנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,

מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

לאה בת פנינה ז"ל, מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.